

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Παρουσίαση του Βιβλίου του Βαγγέλη Καραμανωλάκη
«ΑΝΕΠΙΘΥΜΗΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ
Οι φάκελοι κοινωνικών φρονημάτων στον 20ό αι. και η καταστροφή τους»
(εκδ. Θεμέλιο)

την Τετάρτη 5 Φεβρουαρίου 2020 και ώρα **7.00 μ.μ.**
στο **κτήριο Ματσάγγου** (28^{ης} Οκτωβρίου 76-78, αίθουσα Β1)
του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Το βιβλίο βραβεύτηκε από την Ακαδημία Αθηνών για το έτος 2019.

Την εκδήλωση συνδιοργανώνουν: το Τμήμα Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τα Γενικά Αρχεία του Κράτους Μαγνησίας, ο Σύλλογος Ιστορίας και Μνήμης της Εθνικής Αντίστασης (ΣΙΜΕΑ) και οι εκδόσεις Θεμέλιο.

Για το βιβλίο θα μιλήσουν:

Πολυμέρης Βόγλης, Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Ιουλία Πεντάζου, Ιστορικός, Δρ Αρχιτεκτονικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – ΕΑΠ
Αννίτα Πρασά, Δρ Ιστορίας, Προϊσταμένη Γ.Α.Κ. Μαγνησίας
και ο συγγραφέας Βαγγέλης Καραμανωλάκης

Συντονίζει η Ρίκα Μπενβενίστε, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Τον Αύγουστο του 1989, λίγους μήνες πριν από την πτώση του Τείχους και ενώ η ελληνική κοινωνία συγκλονιζόταν από το σκάνδαλο Κοσκωτά, η κυβέρνηση Ν.Δ.-ΣΥΝ, η μοναδική κυβέρνηση συνεργασίας Δεξιάς-Αριστεράς στον 20ό αιώνα, αποφάσισε την καύση περίπου 17.500.000 ατομικών φακέλων κοινωνικών φρονημάτων που διατηρούσε η Ασφάλεια. Έτσι η Ελλάδα, στο τέλος του Ψυχρού Πολέμου, έγινε η πρώτη και μόνη διεθνώς χώρα που προχώρησε στην καταστροφή αυτής της σκοτεινής κληρονομιάς ενός αυταρχικού παρελθόντος.

Ποιοι είναι οι λόγοι που οδήγησαν στη συγκεκριμένη εξαίρεση, σε σχέση με τη διεθνή εμπειρία; Αυτό είναι το κεντρικό ερώτημα του βιβλίου. Δεν γράφτηκε για να θρηνήσει το καμένο περιεχόμενο των φακέλων· θα ήταν μάταιο, καθώς οι στάχτες δεν ξαναγίνονται έγγραφα. Παρότι μιλάει για τους φακέλους, δεν είναι μια αναλυτική ιστορία τους. Είναι μια ιστορία των όσων γέννησαν οι φάκελοι, όλων εκείνων που οδήγησαν στην ανοχή ή και στην επιδοκιμασία της ελληνικής κοινωνίας έναντι της καταστροφής. Είναι μια προσπάθεια κατανόησης της καύσης τους ως ορόσημο της ολοκλήρωσης ενός πρώτου κύκλου διαχείρισης του πολλαπλά τραυματικού και διχαστικού μεταπολεμικού και μετεμφυλιακού παρελθόντος.

Το βιβλίο επιχειρεί να κατανοήσει την καύση μέσα από δύο διαδρομές. Μελετώντας καταρχάς την ιστορική διαδρομή των φακέλων, τη μεσοπολεμική συγκρότηση και την κυριαρχία τους έως το τέλος της χούντας, μέσα από μια σειρά από παραδείγματα με χαρακτηριστικότερο εκείνο του φακέλου του Λεωνίδα Κύρκου. Κατά δεύτερο λόγο, μελετώντας τη δημόσια συζήτηση που προκάλεσε η αναγγελία της καταστροφής τους το 1989: τις αντιδράσεις πολιτικών, ιστορικών και αγωνιστών της δεκαετίας του '40, αντιδράσεις συνδεδεμένες με τους φόβους και τις νοοτροπίες που καλλιέργησαν στην ελληνική κοινωνία οι φάκελοι.

Εάν το παρόν αποικίζει το παρελθόν ξαναδιαβάζοντάς το με βάση το σήμερα, την ίδια ώρα το δεύτερο εκβάλλει στο παρόν μέσα από νοοτροπίες, φόβους, υλικές και άυλες

κληρονομίες. Τριάντα χρόνια πριν, μέσα στον καπνό των καμένων φακέλων από την υψικάμινο της Χαλυβουργικής έσμιξαν φόβοι, τραυματικές μνήμες, κουτσουρεμένες ζωές, μαζί με ελπίδες και νέους ορίζοντες προσδοκιών που γεννούσε το τέλος του Ψυχρού Πολέμου. Γι' αυτά θέλει να μιλήσει το βιβλίο, ξαναδιαβάζοντας την ιστορία της μεταπολεμικής κυρίως Ελλάδας, για το αρχείο και τη μνήμη, για ένα τραυματικό παρελθόν, το οποίο, την ώρα της αποδοχής του καταστράφηκε πλέον ως ανεπιθύμητο.

Ο **Βαγγέλης Καραμανωλάκης** είναι Αναπληρωτής Καθηγητής της Θεωρίας και Ιστορίας της Ιστοριογραφίας στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας και Πρόεδρος του Ιστορικού Αρχείου του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι, επίσης, Γενικός Γραμματέας του Δ.Σ. των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (ΑΣΚΙ).